

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. J. B.**, bývajúceho v S., zastúpeného JUDr. P. P., advokátom so sídlom v S., proti žalovaným **1/ M. V.**, bývajúcemu v S., **2/ V. V.**, bývajúcemu v S., **3/ T. H.**, bývajúcemu v S., **4/ V. H.**, bývajúcej v S., **5/ P. T.**, bývajúcemu v S., **6/ L. S.**, bývajúcej v S., žalovaní 3/ až 6/ zastúpení JUDr. D. U., advokátom so sídlom v S., o **náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 1 C 108/2008, o dovolaní žalovaných 3/ až 6/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 19. mája 2011 sp. zn. 2 Co 248/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 19. mája 2011 sp. zn. 2 Co 248/2010 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom z 19. mája 2010 č.k. 1 C 108/2008-37 žalovaným 1/ až 6/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 2 987,45 € spolu s 8,5 % úrokom z omeškania počnúc 1. septembrom 2007 až do zaplatenia a rozhodol o náhrade trov konania. Po vykonanom dokazovaní obsahom trestného spisu Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 3 T 4/2007 mal preukázané, že 4. septembra 2006 žalovaní 1/, 3/ a 5/, v tom čase maloletí, sa dopustili protispoločenského konania tým, že žalobcovi odcudzili 2 987,45 €, čím mu spôsobili škodu, na náhradu ktorej súd zaviazal spoločne a nerozdielne maloletých žalovaných 1/, 3/ a 5/ spolu s ich zákonnými zástupcami (žalovanými 2/, 4/, 6/) podľa § 438 ods. 1 a § 422 ods. 1 Občianskeho zákonníka. O úrokoch z omeškania súd rozhodol podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovaných 3/ až 6/ Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 19. mája 2011 sp. zn. 2 Co 248/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a náhradu trov odvolacieho konania žiadnemu z účastníkov nepriznal. Krajský súd o odvolaní rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) stotožniac sa s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, ku ktorým uviedol, že tvrdenie o neúčasti žalovaných 3/ a 5/ na krádeži, vyvracia výpoveď žalovaného 3/ podaná v trestnom konaní, podľa ktorej obaja žalovaní 3/ a 5/ si boli vedomí, že žalovaný 1/ hodlá vstúpiť do cudzieho bytu, pričom podľa ich vzájomnej dohody žalovaný 5/ dával pozor pred vchodom a žalovaní 1/ a 3/ následne vstúpili do bytu žalobcu, odkiaľ odcudzili finančnú hotovosť. Náhradu trov odvolacieho konania súd žalobcovi nepriznal, pretože výšku náhrady trov podľa § 151 ods. 2 O.s.p. nevyščil a zo spisu mu žiadne iné trovy okrem trov právneho zastúpenia nevyplývali.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 3/ až 6/ dovolanie a žiadali tento rozsudok spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň žiadali zastaviť konanie proti žalovaným 4/ a 6/ z dôvodu, že žalovaní 3/ a 5/ už nadobudli plnoletosť. Prípustnosť dovolania vyvodzovali z § 237 písm. f/ O.s.p. a namietali, že im bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že odvolací súd nevykonal nimi navrhované dôkazy a nenariadil na ich vykonanie ústne pojednávanie. Ďalej namietali, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), pretože súdy nesprávne posúdili spoločnú a nerozdielnu zodpovednosť zákonných zástupcov za dôsledky konania ich maloletých potomkov, nezohľadnili údajné zavinenie poškodeného na vzniku škody, zanedbanie všeobecnej prevenčnej povinnosti žalobcu predchádzať vzniku škody a ani možnosť zníženia náhrady škody. Dovolatelia v dovolaní vzniesli námietku zaujatosti voči sudkyňi Okresného súdu Spišská Nová Ves JUDr. Jane Gargulovej a svoje pochybnosti o jej nezaujatosti odôvodnili tým, že podľa bližšie nešpecifikovaného zdroja mala táto sudkyňa v čase svojho prvého zamestnania, byť podriadenou zamestnankyňou súčasného právneho zástupcu žalobcu JUDr. P. P..

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu poukázal na to, že žalovaní 3/ a 5/ neboli uznaní za spáchania trestných činov iba preto, že s ohľadom na svoj vek neboli trestne zodpovední za svoje konanie. Rozhodnutie súdov považuje za správne a k vznesenej námietke zaujatosti jeho právny zástupca uviedol, že nikdy nebol nadriadeným neskoršej zákonnej sudkyne na súde prvého stupňa JUDr. Jany Gargulovej a uvedené tvrdenie je nepravdivé.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku. Prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 238 O.s.p. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovoláním žalovaných 3/ až 6/ je napadnutý rozsudok, ktorý nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v predchádzajúcom odseku. Prípustnosť ich dovolania preto z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nevyplýva.

Dovolanie vzhľadom na vyššie uvedené mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolatelia existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. výslovne netvrdili a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalovaných preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu súdov nižších stupňov sa odvolací súd zaoberal otázkou, či postupom súdu (ne)odňal dovolateľom možnosť konať pred súdom a či rozhodoval vylúčený sudca. Dovolatelia za procesnú vadu uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. považujú nevykonanie nimi navrhnutých dôkazov a rozhodovanie odvolacím súdom bez nariadenia pojednávania; existencia procesnej vady uvedenej v § 237 písm. g/ O.s.p. mala spočívať v rozhodovaní vylúčenej sudkyne na súde prvého stupňa.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania. Dovolací súd zo spisu nezistil, že by v konaní došlo k odňatiu možnosti dovolateľov konať pred súdom tým, že odvolací súd nevykonal nimi navrhnuté dôkazy.

Dokazovaním je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno preto vyvodit', že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustné. Nevykonaním žalovanými navrhovaného dokazovania preto nemohlo dôjsť k odňatiu ich možnosti konať pred súdom.

Dovolací súd však zistil, že k vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. postupom odvolacieho súdu došlo tým, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania bez toho, aby boli splnené podmienky pre tento procesný postup vyplývajúce z § 214 ods. 2 O.s.p.

Ustanovenie § 214 ods. 2 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje § 214 ods. 1 O.s.p., rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. Na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy (len) ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 214 ods. 1 O.s.p.). V ostatných (t.j. v § 214 ods. 1 O.s.p. neuvedených) prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.). Zo spisu vyplýva, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania v súlade s týmto ustanovením.

Vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením (§ 156 ods. 3 O.s.p.).

O tom, či bol zachovaný postup odvolacieho súdu, ktorý je upravený v § 156 ods. 3 O.s.p., môže dovolací súd usudzovať len z obsahu spisu. Na čl. 61 spisu sa nachádza písomný pokyn predsedu senátu odvolacieho súdu na uverejnenie oznamu o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu bez nariadenia ústneho pojednávania na deň 12. mája 2011 na úradnej tabuli súdu. Na tento oznam nadväzuje na čl. 62 spisu založený úradný záznam, podľa ktorého nebolo z technických príčin možné vyhlásiť rozsudok. Na čl. 63 spisu je zoznam vytýčených pojednávaní na deň 19. mája 2011, uverejnený toho istého dňa, t.j. 19. mája 2011, z ktorého vyplýva, že dňa 19. mája 2011 odvolací súd verejne vyhlásil bez nariadenia pojednávania aj rozsudok v prejednáwanej veci. Obsah súdneho spisu však nedáva podklad pre záver, že miesto a čas skutočného verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu boli skutočne oznámené na úradnej tabuli odvolacieho súdu a ani pre posúdenie, či bola zachovaná lehota vyvesenia tohto oznámenia na úradnej tabuli najmenej 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 156 ods. 3 O.s.p.). Pokiaľ obsah súdneho spisu nedáva hodnoverný obsah o súdnom konaní, je na mieste záver, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku neboli riadne oznámené. Uvedeným postupom odvolacieho súdu, ktorý sa prieči

§ 156 ods. 3 O.s.p., došlo k odňatiu možnosti dovolateľov konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd zamerlal tiež na otázku, či vo veci nerozhodoval vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.).

Dovolatelia v priebehu prvostupňového či odvolacieho konania neuplatnili námietku zaujatosti sudkyne prvostupňového súdu JUDr. Jany Gargulovej; urobili to až v dovolaní. Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ O.s.p., posúdiť túto otázku samostatne (R 59/1997).

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa § 15a O.s.p. účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť (ods. 1). Účastník môže uplatniť námietku zaujatosti podľa odseku 1 najneskôr na prvom pojednávaní, ktoré viedol sudca, o ktorého vylúčenie ide, alebo do 15 dní, odkedy sa mohol dozvedieť o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený (ods. 2). V námietke zaujatosti musí byť uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, a kedy sa účastník podávajúci námietku zaujatosti o dôvode vylúčenia dozvedel. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti námietky zaujatosti, súd neprihliadne; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá (ods. 3).

Z obsahu dovolania žalovaných vyplýva, že zaujatosť sudkyne Okresného súdu Spišská Nová Ves JUDr. Jany Gargulovej vyvodzujú z jej vzťahu k zástupcovi žalobcu, ktorý mal byť jej nadriadeným v prvom zamestnaní menovanej.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že dovolatelia neuviedli žiadny zákonom uznaný dôvod zaujatosti, na základe ktorého by sa mohla spochybniť zaujatosť sudkyne Okresného súdu Spišská Nová Ves JUDr. Jany Gargulovej. Dovolatelia totiž dôvod zaujatosti vyvodzujú z údajného pracovného vzťahu JUDr. Jany

Gargulovej k zástupcovi žalobcu JUDr. P. P., ktorý nebol objektívne preukázaný. Subjektívny pocit účastníka konania, nepodložený objektívne existujúcimi skutočnosťami významnými z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p., je na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nepostačujúci a nemôže objektívne zakladať pochybnosti o nezaujatosti sudcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k záveru, že konanie nie je postihnuté vadou podľa § 237 písm. g/ O.s.p.

Keďže v konaní bola zistená vada uvedená v § 237 O.s.p., ktorá je vždy dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu a zároveň je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.). Vzhľadom na dôvod zrušenia tohto rozhodnutia sa nezaoberal opodstatnenosťou uplatnenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. decembra 2012

JUDr. D. Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková